

Ana Jurc, foto: Žiga Gašperin

Potem, ko je strokovna žirija 15. Festivala slovenskega filma septembra, tako Mitja Okorn, z bolečino v srcu ugotovila, da med sedmimi igranimi celovečerci v tekmovalnem programu še celo favoriti kotirajo tam okrog kilave povprečne ocene 6,5, ter da vsem po vrsti manjka »energije, moči in emocij«, so za presenečenje očitno sklenili poskrbeti vsaj sami. Pri izbiri dobitnika vesne za najboljši film je šla štafeta tako mimo Marka Nabersnika in njegovega *Šanghaja* (zgodba v tujini nagrajevane, na FSF pa popolnoma spregledane *Slovenke* [2009] Damjana Kozoleta bi se tu znala ponoviti) kot tudi mimo filma *Srečen za umret* Matevža Luzarja, ki je bil najbolj pri srcu občinstvu, ter se ustavila pri »temnem konju iz ozadja«, Slobodanu Maksimoviču, in njegovi socialni satiri *Hvala za Sunderland*.

Gonilna sila Maksimovičevega celovečernega prvenca je Johan (Gregor Baković), ki bi kljub germanski različici imena težko bil bolj tipično slovenski filmski Janez (vsaj tak, kakršnega si ga najbrž predstavlja povprečen gledalec s prav tako povprečno stopnjo averzije do domače produkcije): preprost možak dobrega srca in poštenih namenov, ki se nič hudega sluteč zaplete v mahinacije pretkanega »južnjaka«, iz katerih pa ga nekakšna kozmična pravičnost na koncu tudi reši. Tipičen *luzer*, skratka.

Johan, ki se kot tovarniški delavec komajda prebija iz meseca v mesec, svojo veliko priložnost vidi v Zlatku (Branko Đurić), sumljivo vsestranskem poslovnem s permanentno v uho zaraščenim Bluetoothom, ki mu z »vezavo delnic v, no, državni sklad« napoveduje sanjsko množenje prihrankov. (Ne toliko prihrankov kot denarja, ki ga je naš protagonist izmaknil svoji senilni, nepokretni tašči [Štefka Drolc].) Da se mu bodo načrti na vseh frontah zrušili hkrati, je najbrž jasno: najprej prekipi ženi Sabini (Tanja Ribič), ki ima tega, da Johan vedno vse zamoči, dovolj, do te mere, da gre raje živeti k svojemu zalezovalcu z voajerskimi nagnjenji (Martin Srebotnjak) in njegovemu očetu (poslednja filmska vloga Poldeta Bibiča). Zlatka se na telefon seveda ne da več priklicati – se pa zato oglasi Johanov šef, ki ga ima sicer »rad, tako kot palme, a ne enega ne drugega zaradi trenutne klime ne more obdržati«, in ga precej neceremonialno postavi na cesto. Parada nesreč, ki se Johanu zgrinjajo nad glavo, je tako vseobsegajoča, da se mu poleg vsega ponesreči še samomor.

Za to, da kolobocija z zvonjenjem na vratih, ki dvakrat prekine Johanovo posilvanje od življenja, izpade vsaj do neke mere tragično, in ne zgolj kot ponesrečena situacijska komika, gre bolj kot predvidljivemu scenariju zahvala Bakoviću,

ki morda bolj kot kateri koli drug igralec svoje generacije obvlada poklapani, ranjeni pogled globoko melanholične slovanske duše. Prav tako idealno izbrana za svoji vlogi se zdita Jernej Kuntner kot Johanov edini prijatelj Janez, ki se mora še odločiti, ali ga bo v gnoj potisnil ali ga iz njega vlekli, in Tanja Ribič, ki so ji vloge nad moškim že skoraj resignirane, a lojalne žene pisane na kožo (*Kajmak in marmelada*, 2003).

V nasprotni smeri od Johanovega zdrsa po družbeni lestvici vzporedno pleza kariera mlade pevke Viktorije, alias Viki Liks (Eva Derganc), rahlo topoumne blondinke, katere lik bi za osebno žalitev lahko najbrž vzela prenekatera slovenska estradnica. Viki, ki ima na izbiro le, ali se bo na lovu za »slavo« pustila prostituirati svojemu očetu (Primož Petkovšek), ki jo pošilja nastopat na odprtja trgovin, ali našemu znancu Zlatku, ki bo za snemanje plošče zahteval plačilo v naturalijah, Maksimoviču služi kot simbol za vse, kar je z družbo narobe: komu mar, da tonemo vse globlje v propad, če pa se lahko anestetiziramo z dnevno dozo tabloidne krme o tem, kaj je Viki jedla za zajtrk, in katera je njena najljubša barva ...

Da ob tej recesijski karikaturi Slehernikove usode le ne bi koga pretirano stisnilo pri srcu, v maniri grške tragedije poskrbi *deus ex machina*, tu v obliki odpisanega nogometnega kluba Sunderland, na katerega svoj zadnji denar po Johanovem sarkastičnem nasvetu stavi vendarle ne tako zelo senilna Sabinina mati. Zanj se peripetija tako konča s koktejli na poljubni tropski plaži, za nesojenega samomorilca pa s spoznanjem, da je vse, kar potrebuješ, ljubezen, in kar je še podobnih visokoletečih krilatic.

In za nas, gledalce? Če – vesni navkljub – *Hvala za Sunderland* morda ni najboljši film, ki ga domača produkcija premore, pa je očitno film, ki si ga po presoji žirije FSF Slovenci zaslužimo in ga v zagatnih časih tudi potrebujemo. Kaj drugega kot upanje na srečen razplet, ki nagradi že samo dobre namene, marsikomu tako ali tako niti ne preostane.